

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 08 stycznia 2024 r.

znak sprawy: \$znak sprawy

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 213 w sprawie ugorowania 4% gruntów rolnych

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pana Posła Zbigniewa Ziejewskiego w sprawie derogacji od ugorowania 4% gruntów ornych, w związku ze stanowiskiem Zarządu Lubelskiej Izby Rolniczej, uprzejmie informuję, co następuje.

Na wstępie, pragnę poinformować, że obowiązek ugorowania 4% gruntów ornych jest elementem wymogów normy GAEC 8 w ramach warunkowości, która została określona w przepisach rozporządzenia (UE) nr 2021/2115 (1). Zarówno norma GAEC 8, jak i warunkowość są obowiązkowe do wdrożenia dla państw członkowskich. Tym samym, wyłączenie normy GAEC 8 oznaczałoby konieczność zmiany rozporządzeń UE i uzyskania zgody większości państw członkowskich, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej (KE) na wprowadzenie takich zmian.

Norma GAEC 8 obejmuje m. in. obowiązek przeznaczenia określonego odsetka powierzchni gruntów ornych na obszary i elementy nieprodukcyjne. Skutkiem prac na forum UE nad zapisami ww. rozporządzenia 2021/2115 (1), w których Polska brała intensywny udział, jest m. in. możliwość realizacji normy GAEC 8 za pomocą nie tylko obszarów i elementów nieprodukcyjnych, ale częściowo również za pomocą międzyplonów i upraw wiążących azot, spełniających określone warunki.

Ponadto, w PS WPR i rozporządzeniu krajowym w sprawie norm (2), Polska przyjęła rozwiązanie, aby wymóg przeznaczenia 4% na obszary lub obiekty nieprodukcyjne

był realizowany nie tylko poprzez grunty ugorowane ale również przez jak największą liczbę i zakres elementów krajobrazu, takich jak: rowy, oczka wodne, miedze śródpolne i strefy buforowe, żywopłoty, pasy gruntów zadrzewionych, zadrzewienia liniowe, pojedyncze drzewa, zagajniki śródpolne i pasy gruntów wzdłuż obrzeży lasu, spełniające określone kryteria. Lista obszarów i elementów nieprodukcyjnych jest co do zasady wzorowana na liście obowiązującej do 2022 r. w ramach obowiązku utrzymywania obszarów EFA w ramach zazielenienia, z pewnymi modyfikacjami.

W efekcie, w gospodarstwach o powierzchni powyżej 10 ha gruntów ornych, norma GAEC 8 nakłada obowiązek przeznaczenia:

- co najmniej 4% powierzchni tych gruntów na obszary lub obiekty nieprodukcyjne spełniające określone warunki, lub
- w przypadku gdy co najmniej 4% powierzchni gruntów ornych obejmują międzyplony ścierniskowe lub ozime lub wsiewki lub rośliny bobowate, spełniające określone warunki, w tym uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin – co najmniej 3% powierzchni gruntów ornych na obszary lub obiekty nieprodukcyjne.

W przypadku gruntów ugorowanych nie mogą być na nich stosowane środki ochrony roślin oraz nie może być prowadzona produkcja rolna, w tym wypas i koszenie, w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 lipca. W przypadku gruntów ugorowanych z roślinami miododajnymi (wysianych z konkretnych gatunków roślin miododajnych określonych w przepisach krajowych) nie mogą być na nich stosowane środki ochrony roślin oraz nie może być prowadzona produkcja rolna, w tym wypas i koszenie, z wyłączeniem pasiek, w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 sierpnia.

Z obowiązku przeznaczenia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych na obszary lub obiekty nieprodukcyjne wyłączone są gospodarstwa:

- w których więcej niż 75% powierzchni gruntów ornych jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, lub ugorowanych, lub wykorzystywanych do uprawy roślin bobowatych, lub
- w których więcej niż 75% powierzchni użytków rolnych stanowią trwałe użytki zielone lub jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, lub
- o powierzchni gruntów ornych do 10 ha.

Warto zwrócić uwagę, że w 2023 roku, na podstawie czasowego odstępstwa, określonego w rozporządzeniu (UE) 2022/1317 (3) umożliwionego przez KE, na wniosek Polski i innych państw członkowskich, można było prowadzić produkcję na ugorach realizujących normę GAEC 8 z wyjątkiem uprawy kukurydzy, soi i zagajników o krótkiej rotacji. Odstępstwo umożliwiło elastyczne wykorzystanie gruntów ornych do produkcji żywności i służyło zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego w obliczu konfliktu zbrojnego w Ukrainie.

Część państw członkowskich, w tym Polska, widzi zasadność utrzymania odstępstwa od normy GAEC 8 również w 2024 r., ze względu na niekorzystne warunki pogodowe, trudną sytuację rynkową i wpływ wojny w Ukrainie na sytuację rolników. Stosowne wnioski zostały złożone do KE. Jednak na chwilę obecną nie ma zgody KE na wdrożenie odstępstwa od normy GAEC 8 w 2024 r. Zdaniem KE, aktualnie nie ma zagrożenia dla bezpieczeństwa żywnościowego co oznacza, że nie mają dłużej zastosowania powody, dla których przyznano odstępstwa od normy GAEC 7 i 8 w 2023 roku. Jak bowiem określono w preambule do rozporządzenia (UE) 2022/1317, możliwości zastosowania odstępstwa od tych wymogów zostały bardzo starannie określone i tymczasowo dopuszczone w celu złagodzenia ewentualnego negatywnego wpływu na środowisko i klimat. Niemniej temat utrzymania odstępstwa od normy GAEC 8 jest nadal analizowany przez służby KE.

Odnośnie do propozycji wprowadzenia alternatywnych rozwiązań utrzymania 4% gruntów ugorowanych należy zauważyć, że wymogi normy zakładają (informacja powyżej) wyłączenie gospodarstw rolnych posiadających określone powierzchnie gruntów ornych mogących służyć jako baza paszowa dla zwierząt.

Odnośnie uznania „łąk kwietnych” w ramach ekoschematu jako powierzchni nieprodukcyjnych, uprzejmie wyjaśniam, że zgodnie z zapisami w PS WPR oraz rozporządzeniem ws. ekoschematów (4), nie istnieje taki ekoschemat. Jednocześnie, w ramach normy GAEC 8, rolnicy mogą deklarować rośliny miododajne uprawiane na gruntach ugorowane. W tym kontekście należy podkreślić, że płatności w ramach ekoschematów mogą być przyznawane jedynie za spełnianie wymogów wykraczających ponad warunkowość.

Ponadto Ministerstwo informuje, że odpowiedź na stanowisko Zarządu Lubelskiej Izby Rolniczej w sprawie wyłączenia z obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych, została udzielona 16 listopada 2023 r. Panu Wiktorowi Szmulewiczowi, Prezesowi

Krajowej Rady Izb Rolniczych, który przekazał Ministrowi Rolnictwa przedmiotowe stanowisko oraz zwrócił się z prośbą o podjęcie działań mających na celu jego realizację.

Z wyrazami szacunku

Czesław Siekierski

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1);
- (2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie norm oraz szczegółowych warunków ich stosowania (Dz. U. poz. 478);
- (3) rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/1317 z dnia 27 lipca 2022 r. ustanawiające odstępstwa od rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do stosowania norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (norm GAEC) 7 i 8 w odniesieniu do roku składania wniosków 2023 (Dz. Urz. UE L 199 z 28.07.2022, str. 1);
- (4) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 493 i 1926).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów